

## Jordbruksutskottets betänkande

1978/79:17

med anledning av propositionen 1978/79:101 med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 såvitt avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde jämte motion

### DRIFTBUDGETEN

#### Jordbruksdepartementet m. m.

1. **Kommittéer m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens i propositionen 1978/79:101 bilaga 8 (jordbruksdepartementet) under punkten A 3 (s. 25) och hemställer

att riksdagen till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 7 000 000 kr.

#### Jordbrukets rationalisering m. m.

2. **Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten B 6 (s. 25–27) och hemställer

att riksdagen medger att under budgetåret 1978/79 statlig kreditgaranti lämnas för lån till yttre rationalisering, lån till inre rationalisering, jordförvärvslån, driftlån, maskinlån, lån till trädgårdsnäringsens rationalisering m. m., lån till rennäringsens rationalisering m. m. samt lån till inköp av avelshästar och ridhästar med sammanlagt högst 530 000 000 kr., varav till trädgårdsnäringsens rationalisering m. m. 19 000 000 kr., till rennäringsens rationalisering 2 500 000 kr. samt till inköp av avelshästar och ridhästar 500 000 kr.

#### Skogsbruk

3. **Bidrag till skogsförbättringar.** Regeringen har under punkten D 3 (s. 27–28) föreslagit riksdagen att medge att under budgetåret 1978/79 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 29,5 milj. kr. till skogsodlingsåtgärder på nedlagd jordbruksmark och med anslaget i övrigt avsedda ändamål.

#### *Utskottet*

På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 12 milj. kr. Under anslaget har tagits upp en

sammanlagd ram av 12,5 milj. kr., varav 5 milj. kr. för omplantering efter snytbaggeskador m. m.

Sedan år 1975 är det inte tillåtet att skyddsbehandla skogsplantor med DDT. Till följd av de omfattande skador som på grund härav uppkom på 1975 års planteringar beslutade riksdagen i april 1976 att statsbidrag skulle kunna utgå under budgetåren 1975/76 och 1976/77 till omplantering av sådana skogskulturer som hade skadats av snytbagge i större omfattning år 1975. Riksdagen har därefter beslutat att bidrag skulle kunna utgå även under budgetåren 1977/78 och 1978/79. Det senaste beslutet innebär även att bidrag skulle kunna utgå för skador inträffade under år 1976. För ändamålet har anvisats sammanlagt 36 milj. kr.

Enligt propositionen har skogsstyrelsen föreslagit dels att bestämmelserna ändras så att bidrag skall kunna utgå till omplantering av 1975, 1976, 1977 och 1978 års planteringar oavsett när skadan har inträffat, dels att ytterligare 35 milj. kr. ställs till förfogande under innevarande budgetår. Enligt styrelsen återstår att hjälpplantera ca 80 000 ha av de skogskulturer som har planterats under nämnda år.

Regeringen är för sin del inte beredd att föreslå någon ändring av nu gällande bestämmelser. Däremot bör de åtaganden som tidigare har gjorts fullföljas. Det föreslås därför att ytterligare 17 milj. kr. ställs till förfogande för bidrag till omplantering av skogskulturer som har skadats av snytbagge under åren 1975 och 1976. Det totala rambeloppet för ifrågakvarande anslag skulle därmed ökas till 29,5 milj. kr.

Utskottet har inte någon erinran mot regeringens förslag och tillstyrker därför att under budgetåret 1978/79 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 29,5 milj. kr. till skogsodlingsåtgärder på nedlagd jordbruksmark och med anslaget i övrigt avsedda ändamål.

Utskottet vill i sammanhanget understryka vad föredraganden anför om det nödvändiga i att man så snart som möjligt kommer till rätta med de skador som snytbaggen orsakar i skogsplanteringarna. Strävan måste som anförts i propositionen vara att helt komma ifrån sådana kemiska bekämpningsmedel som kan vara skadliga för människor eller i miljön. Utskottet förutsätter att hithörande frågor tas upp i samband med det aviserade regeringsförslaget rörande riktlinjer för skogspolitiken, m. m.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen medger att under budgetåret 1978/79 statsbidrag beviljas med sammanlagt högst 29 500 000 kr. till skogsodlingsåtgärder på nedlagd jordbruksmark och med anslaget i övrigt avsedda ändamål.

## Utbildning och forskning

4. **Sveriges lantbruksuniversitet: Skogsvetenskapliga fakultetens driftkostnader.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten G 8 (s. 28–29) och hemställer

att riksdagen till *Sveriges lantbruksuniversitet: Skogsvetenskapliga fakultetens driftkostnader* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 1 900 000 kr.

5. **Inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten G 9 (s. 29–30) och hemställer

att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av viss inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m. inom de kostnadsramar som förordats i propositionen,
2. godkänner vad i propositionen förordats angående bestridande av utgifterna för viss inredning och utrustning av lokaler vid Sveriges lantbruksuniversitet m. m.

## Miljövård

6. **Ersättningar vid bildande av naturreservat m. m. och Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna H 5 och II 18 (s. 30–32) och hemställer

att riksdagen

1. till *Ersättningar vid bildande av naturreservat m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 5 000 000 kr.,
2. till *Sanering av BT Kemis område i Teckomatorp* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett reservationsanslag av 5 500 000 kr.

## KAPITALBUDGETEN

### Diverse kapitalfonder

7. **Jordfonden.** Regeringen har under punkten IX:5 (s. 33–34) föreslagit riksdagen att medge att lantbruksstyrelsen får disponera en rörlig kredit på 200 milj. kr. i riksgäldskontoret intill den 31 december 1981.

*Motionen*

I motionen 1978/79:2141 av Olof Palme m. fl. (s) hemställs, såvitt nu är i fråga (yrkande 3) att riksdagen hos regeringen begär att den skogsmark som lantbruksstyrelsen förvärvar, inom ramen för den rörliga kredit på 200 milj. kr., som styrelsen i propositionen föreslås få disponera, i första hand erbjuds till domänverket.

*Utskottet*

Som redovisas under denna punkt utbjuds f. n. av olika anledningar avsevärda arealer mark, främst skogsmark, till försäljning. Det är enligt regeringens uppfattning angeläget att ta till vara de möjligheter som härigenom erbjuds att förbättra ägostrukturen i skogsbruket och förstärka kombinerade jord- och skogsbruksföretag med skogsmark.

I propositionen föreslås att 200 milj. kr. för nämnda ändamål ställs till lantbruksstyrelsens förfogande som en rörlig kredit i riksgäldskontoret utöver den rörliga kredit på 25 milj. kr. som f. n. disponeras. Krediten bör få disponeras intill utgången av år 1981. För riksdagens information nämner föredraganden att den förvärvade marken i första hand bör tillföras bestående lantbruk, eller användas för byte med andra skogsägare.

Regeringens förslag står enligt utskottets mening i god överensstämmelse med riksdagens år 1977 fattade beslut om nya riktlinjer för jordbrukspolitiken och utskottet vill därför tillstyrka att de begärda medlen ställs till lantbruksstyrelsens förfogande.

Enligt motionen 2141 bör den skogsmark som lantbruksstyrelsen inom ramen för nu ifrågakvarande rörliga kredit förvärvar i första hand erbjudas till domänverket.

Enligt utskottets mening får det anses ligga inom regeringens och de ansvariga lantbruksmyndigheternas ansvarsområde att ta närmare ställning till hur den förvärvade marken i de konkreta fallen skall användas för att på bästa sätt utnyttjas i den pågående strukturrationaliseringen. Intet hindrar givetvis att även domänverket i åtskilliga fall kan ha en viktig uppgift i här förevarande sammanhang. Det kan nämnas att lantbruksstyrelsen och domänverket redan bedriver ett omfattande samarbete i syfte att över landet åstadkomma en omstrukturering av markinnehavet i båda verksamhetsgrenarnas intresse. Motionen 2141 bör mot bakgrund av det anförda inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer därför

att riksdagen

1. medger att lantbruksstyrelsen får disponera en rörlig kredit på 200 000 000 kr. i riksgäldskontoret intill den 31 december 1981.
2. avslår motionen 1978/79:2141, yrkande 3.

8. **Naturvårdsfonden: Markförvärv för naturvårdsändamål, m. m.** Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkten IX:6 (s. 34) och hemställer

att riksdagen till *Naturvårdsfonden: Markförvärv för naturvårdsändamål, m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1978/79 anvisar ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

Stockholm den 13 februari 1979

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

*Närvarande:* Einar Larsson (c), Svante Lundkvist (s), Hans Wachtmeister (m) Maj Britt Theorin (s), Bertil Jonasson (c), Grethe Lundblad (s), Börje Stensson (fp), Sven Lindberg (s), Filip Johansson (c), Åke Wictorsson (s), Arne Andersson i Ljung (m), Gunnar Olsson (s), Märta Fredrikson (c), Stig Alftin (s)\* och Eric Krönmark (m).

\* Ej närvarande vid betänkandets justering.

## Reservationer

### 1. Bidrag till skogsförbättringar

Einar Larsson (c), Hans Wachtmeister (m), Bertil Jonasson (c), Filip Johansson (c), Arne Andersson i Ljung (m), Märta Fredrikson (c) och Eric Krönmark (m) anser att det stycke i utskottets yttrande på s. 2 som börjar med "Utskottet vill" och slutar med "skogspolitiken, m. m." bort ha följande lydelse:

Utskottet vill --- (lika med utskottet) --- i miljön. Vad gäller den av skogsstyrelsen ifrågasatta utvidgningen av bidragsmöjligheterna till att omfatta planteringar som utsatts för skador efter år 1976 förutsätter utskottet att hithörande frågor tas upp i samband med det aviserade regeringsförslaget rörande riktlinjer för skogspolitiken, m. m.

### 2. Jordfonden

Svante Lundkvist, Maj Britt Theorin, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Gunnar Olsson och Stig Alftin (alla s) anser att

*dels* utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 4 som börjar med "Regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet har inga invändningar mot att föreslagna medel ställs till lantbruksstyrelsens förfogande. Däremot anser utskottet det böra starkt

ifrågasättas om föredraganden gör en riktig bedömning när han anser att den förvärvade marken i första hand bör tillföras bestående lantbruk. Den privatägda skogsmarken utgör ca 50 procent av landets skogsmark. Denna hälft av den svenska skogsarealen är fördelad på ca 240 000 ägare. Många av skogsfastigheterna är små och på grund av form och belägenhet svåra att utnyttja rationellt.

Enligt motionen 2141 bör den skogsmark som lantbruksstyrelsen inom ramen för nu ifrågavarande rörliga kredit förvärvar i första hand erbjudas domänverket. Utskottet delar denna uppfattning. På grund av domänverkets jämna virkesuttag är verket bl. a. en trygg och säker råvaruleverantör för många köpsågverk. Erfarenheterna från de senaste årens utveckling utvisar en betydligt ojämnare avverkningsverksamhet inom privatskogsbruket med därav följande otrygghet i fråga om råvaruförsörjningen.

Utskottet vill erinra om att domänverket i tidigare sammanhang vid förvärv av skogsfastigheter i samarbete med lantbruksstyrelsen medverkat till en positiv strukturrationalisering. Detta har skett genom att verket sålt ut eget visst skogsinnehav som för verkets del haft en mindre lämplig arrondering och genom markbyten. Denna samverkan mellan lantbruksstyrelsen och domänverket bör få fortsätta på så sätt att lantbruksstyrelsens nu aktuella förvärv av skogsfastigheter i första hand erbjuds till domänverket.

Vad utskottet nu anfört torde riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Utskottet hemställer därför

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motionen 1978/79:2141, yrkande 3.